

בעולם הזה. וכיון שנאמר באברהם ברוך מתייה המתיים, שבה אליו נשמתו של העולם הבא. משום זה תמצא שלא יחד הקדוש ברוך הוא את שמו אלא על יצחק, משום שנחשב כמת. ועל זה רמז הכתוב ואמר (איוב טו) הן בקדשו לא יאמין וגו'.

דבר אחר אלה תולדות, משום שהיה צדיק שבח אותו פעמים. תמים היה בדרתיו, אבל בדורות אחרים אינו נחשב לכלום, כמו דורו של אברהם ודור משה ודור דוד. דבר אחר, ראה מה עשה בדור שכלם רשעים, קל וחומר אלו היה בדור שכלם צדיקים.

ע"כ התוספתא

רבי אלעזר פתח, (תהלים מז) לכו חזו מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ. הפסוק הזה הרי נתבאר, ובארוהו. אבל לכו חזו, מה זה חזו? כמו שנאמר (ישעיה כא) חזות קשה הגד לי. במעשיו שהקדוש ברוך הוא עושה מתגלה נבואה עליונה לבני אדם. אשר שם שמות - שמות ודאי, שהרי השם גורם לכל.

כתוב ויקרא את שמו נח לאמר זה וגו', למה כאן לאמר? ולמה זה? אלא לאמר זו האשה. זה זה צדיק. [כמו כמו שהקדוש ברוך הוא קרא לו נח, מנחת הארץ. לאמר, מה זה לאמר? אלא מקום זה קרא לו נח, ומי הוא? ארץ הקדושה. לאמר זה ינחמנו ממעשנו וגו'. עשה אותו הקדוש ברוך הוא למטה בנבואה עליונה. (נ"א זה זה צדיק, וכן נח (לאמר, נח) זה צדיק. לאמר זו נקבת, משום שלא נקדרים זה מזה. אמר רבי יצחק, לאמר זו ארץ הקדושה] [וזה אמת]. כתוב כאן זה ינחמנו, וכתוב שם (ישעיה כה) זה ה' קוינו לו. אשריהם הצדיקים

שרשומים ברשם של חותמת המלך להיות ברשמו רשומים, והוא שם שמות בארץ פראוי. כתוב ויקרא את שמו נח, וכתוב ויקרא שמו יעקב. למה לא כתוב את? אלא שם דרגה אחרת (ר"א אמת) וכאן דרגה אחרת, (נ"א את, כמו שנאמר ואראה את ה') בכתוב (שם ו) ואראה את ה'. ואראה ה' לא

דבר אחר אלה תולדות בגין דהוה צדיק שבח ליה תרי זמני. תמים היה בדורותיו, אבל בדרין אחרנין אינו נחשב לכלום, כמו דרא דאברהם ודרא דמשה ודרא דדוד. דבר אחר חמי מאי עבד בדרא דכלהו חייבים, קל וחומר אלו היה בדרא דכלהו צדיקים: (עד כאן תוספתא)

רבי אלעזר פתח (תהלים מז) לכו חזו מפעלות יי אשר שם שמות בארץ. האי קרא הא אתמר ואוקמוה. אבל לכו חזו, מאי חזו. כמא דאת אמר, (ישעיה כא) חזות קשה הוגד לי. בעובדוי דקדשא בריך הוא עביד, אתגלי נבואה עלאה לבני נשא. אשר שם שמות שמות ודאי, דהא שמה גרים לכלא.

כתיב ויקרא את שמו נח לאמר זה וגו' אמאי הכא לאמר. ואמאי זה. אלא

לאמר דא אתתא. זה דא צדיק. (כמו כמו דקדשא בריך הוא קרא ליה נח נייחא דארעא. לאמר, מאי לאמר. אלא אתר דא קרי ליה נח. וזאת איהו ארעא קדישא. לאמר זה ינחמנו ממעשנו וגו'. עבד ליה קדשא בריך הוא לתתא כנונא עלאה) (נ"א זה דא צדיק וכן נח (לאמר, נח) דא צדיק. לאמר דא נוקבא. בגין דלא מתפרשן דא מן דא. אמר רבי יצחק לאמר

דא ארעא קדישא) (וזה אמת) כתיב הכא זה ינחמנו, וכתוב התם (ישעיה כה) זה יי קוינו לו. זכאין אנון צדיקאי דרשימין ברשימו דגושפנא דמלפא למהוי בשמיה רשימין ואיהו שוי שמהן בארעא פדקא יאות.

כתיב ויקרא את שמו נח. וכתוב, ויקרא שמו יעקב. אמאי לא כתיב את. אלא התם דרגא אחרא (ר"א דרא) והכא דרגא אחרא. (נ"א את, כמה דאת אמר ואראה את יי) פדכתיב, (ישעיה ו) ואראה את יי. ואראה יי לא כתיב אלא את יי. אוף הכא בנח ויקרא את שמו נח.

שרשומים ברשם של חותמת המלך להיות ברשמו רשומים, והוא שם שמות בארץ פראוי. כתוב ויקרא את שמו נח, וכתוב ויקרא שמו יעקב. למה לא כתוב את? אלא שם דרגה אחרת (ר"א אמת) וכאן דרגה אחרת, (נ"א את, כמו שנאמר ואראה את ה') בכתוב (שם ו) ואראה את ה'. ואראה ה' לא

כתוב אלא את ה', גם כן בנח ויקרא את שמו נח. ויקרא שמו יעקב - דרגה שלו הקדוש ברוך הוא ממש קראה לו יעקב. אבל כאן את - להכליל את השכינה

[נ"א שהיא דרגה אחרת למטה].

א"ה תולדות נח וגו'. רבי יהודה פתח, (תהלים קיב) טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו טוב איש - זה הקדוש ברוך הוא שנקרא טוב, כמו שכתוב (שם קמה) טוב ה' לכל, וכתוב (שמות טו) ה' איש מלחמה. לכל הנה חונן ומלוה, למקום שאין לו משלו, ואותו מקום נזון ממנו. יכלכל דבריו במשפט - שהרי אותו דבר לא נזון אלא במשפט, כמו שנקרא (תהלים פט) צדק ומשפט מכון פסאף.

דבר אחר טוב איש - זה צדיק, שכתוב (ישעיה א) אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו. רבי יוסי אמר, זה נח, שכתוב נח איש צדיק. רבי יצחק אמר, זה השבח של השבת שבו פתח טוב, שכתוב (תהלים צב) טוב להודות לה'.

רבי חייא אמר, הכל אחד, וכלם אמרו דבר אחד. וזה עושה תולדות בעולם. תולדות של העולם מי הם? אלו נשמות הצדיקים שהם פרי מעשי הקדוש ברוך הוא. רבי שמעון אמר, בשעה שהקדוש ברוך הוא מתעטר בעטרותיו, מתעטר מלמעלה ומלמטה, מלמעלה מקום שלעמק הכל. מתעטר מלמטה בפה? בנשמות הצדיקים. ואז נוספים חיים מלמעלה ומלמטה, ונכלל מקום המקדש מכל הצדדים, והבאר מתמלאת והים נשלם, ואז נותן לכל.

כתוב (משלי ה) שְׁתֵּה מִיַּם מְבוֹרֵךְ וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֵרֶךְ. למה [כאן] בורך בתחלה ואחר כך באר?

ויקרא שמו יעקב דרגא דיליה, קדשא בריך הוא ממש קרא ליה יעקב. אבל הכא את לאתפללא שכינתא. (נ"א דהיא דרגא אחרת למתא) :

א"ה תולדות נח וגו'. רבי יהודה פתח (תהלים קיב) טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו במשפט. טוב איש, דא קדשא בריך הוא דאקרי טוב. פמה דכתיב, (תהלים קמה) טוב ה' לכל. וכתיב, (שמות טו) ה' איש מלחמה. להאי כל חונן ומלוה. לאתר דלית ליה מדיליה. והוא אתר מניה אתון יכלכל דבריו במשפט, דהא ההוא דבר לא אתון אלא במשפט פמה דאת אמר (תהלים פט) צדק ומשפט מכון פסאף.

דבר אחר טוב איש, דא צדיק דכתיב, (ישעיה א) אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו. רבי יוסי אמר דא נח דכתיב נח איש צדיק. רבי יצחק אמר דא שבחא דשבת, דביה פתח טוב, דכתיב, (תהלים צב) טוב להודות לה'.

רבי חייא אמר פלא חד וכלהו מלה חדא אמרו. ודא עביד תולדות בעלמא. תולדות דעלמא מאן אנון. אלין נשמתהון דצדיקיא דאנון איבא דעובדוי דקודשא בריך הוא. רבי שמעון אמר בשעתא דקדשא בריך הוא מתעטר בעטרוי, מתעטר מעילא ומתתא. מעילא מאתר דעמיקא דכלא. מתעטר מתתא במה. בנשמתהון דצדיקיא. פדין אתוסף חיים מעילא ומתתא. ואתפלל אתר מקדשא מפל סטרין ובירא אתמלייא וימא אשתלים, וכדין יהב לכלא.

כתיב, (משלי ה) שְׁתֵּה מִיַּם מְבוֹרֵךְ וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֵרֶךְ. (משלי ה) שְׁתֵּה מִיַּם מְבוֹרֵךְ וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֵרֶךְ.